

Vanhojen tekstiilien säilyttäminen

Tekstiilejä vaurioittavia tekijöitä ovat:

- Valo

Erityisesti UV-säteilyä sisältävä luonnonvalo, mutta myös keinovalo. Valon vaikutus tekstiileissä näkyy kellastumisena, värien haalistumisena ja on aina myös kuitutason vaurio eli materiaalin lujuuden heikkenemisenä.

- Lämpö

Liika lämpö ja sen myötä liian kuiva ilmankosteus kuivattaa ja haurastuttaa tekstiilit. Vaurioituminen alkaa näkyä lisääntyvänä kuitupölynä.

- Likaantuminen

Käytöstä aiheutuva likaantuminen
Ajan kuluessa tullut pölyntyminen
Ilmansaasteet ja lähimateriaalien päästöt

- Kuluminen

Hankaantuminen käytössä (vaatteet ja verhoilukankaat lähinnä)
Liian voimakkaat pesuaineet
Liian kovakourainen hoitaminen

- Painovoima

Pitkään ripustuksessa olevan tekstiilin venyminen. Vaurioituminen tulee seinätekstiileissä yleensä ensin näkyviin sivujen venymisenä ja reunimmaisten loimilankojen katkeiluna. Lenkkiripustuksessa yläreuna alkaa muodostua aaltomaiseksi ja lenkkien kiinnityskohtaan alkaa tulla reikiä.

- Biologinen tuhoutuminen

Huonot säilytysolosuhteet altistavat tekstiilit hyönteisille (turkiskuoriainen ja koi). Tekstiilit voivat vaurioitua myös mikrobin vaikutuksesta (homeet ja bakteerit). Jyrsijät voivat repiä tekstiileistä kappaleita pesän rakennusaineiksi.

Miten suojella vanhoja tekstiilejä:

- Valolta suojaaminen: Kun tekstiiliä ei ole käytössä, säilytä sitä aina pimeässä. Valitse tekstiilin ripustuspaikka siten, ettei siihen osuisi pitkäaikaisesti suora päivänvalo. Jos vanhan tekstiilin paikka on ikkunaa vastapäätä, sulje voimakkein päivänvalo pois esimerkiksi sälekaihtimen avulla. Jos lähdet pitkäksi aikaa pois, peitä arvokkaat verhoilukankaat lakanalla.
- Lämmöltä suojaaminen: Vältä tekstiilin ripustamista suoraan patterin päälle. Älä säilytä tekstiilejä liian lämpimässä paikassa. Optimaalinen tekstiilien säilytyksen lämpötila on viileä 18°C, +/- 2°C,
- Säilytä tekstiilit puhtaina. Pölyjen poistamiseksi käy hyvin tuuletus kesällä auringolta ja sateelta suojatussa paikassa esimerkiksi katetulla terassilla. Tekstiilin pinnan voi myös asjoittain puhdistaa pehmeällä pölyhuiskalla. Vanhojen tekstiilien peseminen on tehtävä erittäin hellävaraisesti, mikä tarkoittaa miedoilla pesuaineella ja hyvin vähäisellä koskemisella tekstiilin pintaan. Tekstiilien puhdistamisen aikana tulee olosuhteet pitää mahdollisimman tasaisina ts. tuuletus kuivalla säällä mieluiten lähellä sisäilmaa olevassa lämpötilassa ja pestessä pesu- ja huuhteluvesien lämpötilan tulisi pysyä tasaisena n. 30 °C. Suorista tekstiili kuivausvaiheessa ja vältä silittämistä.
- Tasossa säilyttäminen on ripustamiselle parempi vaihtoehto. Pukulaatikko on hyvä arvokkaille vaatteille, seinätekstiileille sopii rullaus. Rullaa ryijy ylhäältä alas aloittaen ja oikeapuoli päällepäin. Aseta pahvihylsyn sisään tanko ja ripusta rullattu tekstiili sen varran, jolloin ilma pääsee hyvin kiertämään. Jos säilytät vaateen ripustettuna, varmista, että vaateripustin tukee kokonaan vaateen olkasaumaa ja on muutenkin oikean muotoinen. Hyvin kapea ripustin kannattaa topata. Tarkkaile seinälle ripustettujen tekstiilien kuntoa. Ripustustanko ei saisi vääntyä kaarelle, vaan sitä tulisi kannatella myös keskeltä. Lenkkiripustus kannattaa muuttaa ripustuskujalle ja tangolle.
- Säilytä tekstiilit tasaisissa olosuhteissa. Liika kosteus altistaa biologiselle tuhoutumiselle. Vaarallisena rajana pidetään sitä, kun RH ylittää 60 %. Liika kuivuus puolestaan haurastuttaa. Tekstiilien hyvän säilymisen kannalta optimaalinen ilman suhteellinen kosteus (RH) on 50 %, +/- 5 %. Mikäli tekstiilit halutaan suojata peitteellä, sen tulisi aina olla hengittävää materiaalia. Tekstiilit ovat hygroskooppisia ts. ne imevät ja luovuttavat kosteutta. Jos muovisessa säilytyspussissa on pieni reikä, tekstiili imee sitä kautta itseensä kosteutta, mutta ei pääse sitä luovuttamaan ja jää siten kosteaksi. Lisääntynyt kosteus materiaalissa on riski. Sopiva peite on kevyt puuvillakangas esim. vanha lakana.

Tekstiilikonservattori Taina Leppilähti Tmi

GSM 0400164350

Linkkitie 10, 38250 SASTAMALA

taina.leppilahti@gmail.com

www.tekstiilikonservointi.fi